

транспортними засобами до злочинів проти власності (розділ VI Особливої частини КК України).

Шармар О.М., доцент кафедри кримінального права НАВС, к.ю.н., доцент

КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Поняття «корупційного злочину» не вживається сьогодні в національному законодавстві, водночас міститься у Конвенції про кримінальну відповідальність за корупцію, яка прийнята 4 листопада 1998 р. Згідно з Кримінальною конвенцією про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 р. країни, які приєдналися до неї, повинні передбачити кримінальну відповідальність за такі види корупційних діянь: хабарництво (вчинене як державними посадовими особами, так і в приватному секторі); зловживання впливом; відмивання доходів, отриманих від злочинів, пов'язаних із корупцією; фінансові злочини. 31 жовтня 2003 р. ООН прийняла Конвенцію проти корупції, в якій передбачено, що корупційними злочинами необхідно визнати: 1) підкуп національних державних посадових осіб; 2) підкуп іноземних державних посадових осіб і посадових осіб міжурядових організацій; 3) розкрадання, неправомірне привласнення або інше нецільове використання майна державною посадовою особою; 4) зловживання впливом; 5) зловживання службовим становищем; 6) незаконне збагачення; 7) підкуп у приватному секторі; 8) розкрадання майна в приватному секторі; 9) відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом. Ці положення свідчать про наявність корупційної злочинності і як наслідок корупційних злочинів.

У Міжнародному кодексі поведінки посадових осіб від 27 березня 1996 р. корупція визначена як зловживання службовим становищем для досягнення особистої або групової вигоди, а також незаконне отримання державними службовцями вигоди у зв'язку зі службовим становищем. Відповідно до ЗУ «Про засади

запобігання і протидії корупції» від 07 квітня 2011 року *корупція* визначається як використання посадовою особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди посадовій особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей. У ст. 21 цього Закону вказується, що за вчинення корупційних правопорушень винні особи притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності в установленому законом порядку.

Аналіз положень цього нормативного акту дозволяє зробити висновок, що він передбачає відповідальність осіб, винних у корупційних правопорушеннях, у вигляді звільнення з роботи. Інші види відповідальності передбачаються КУпАП та КК України. Водночас, слід підкреслити, що лише в КУпАПі міститься поняття «корупційне правопорушення» (гл. 13-а КУпАПу «Адміністративні корупційні правопорушення»). На думку деяких вчених, така ситуація є надзвичайно зручною для осіб, які скоюють корупційні діяння, оскільки їх завжди можна кваліфікувати як корупційні правопорушення і застосовувати відповідальність передбачену саме КУпАП, яка є значно м'якшою ніж відповідальність, що може бути передбачена КК України в разі включення до його складу «корупційних злочинів».

Таким чином, національне законодавство використовує такі поняття як : *«корупція»*, *«корупційні діяння»*, *«правопорушення пов'язані з корупцією»*, *«корупційне правопорушення»* (ЗУ «Про державну службу» (ч.2 ст. 1, ст. 22), ЗУ «Про засади запобігання і протидії корупції» (ст. 1), ЗУ «Про прокуратуру» (ст. 50-1 та ін.). Характеристика цієї термінології та вживання її у відповідному законодавчому контексті дозволяє зробити висновок, що корупційні діяння та інші правопорушення пов'язані з ними можуть бути злочинними.

Враховуючи те, що КК України не містить формулювання «*корупційні злочини*», аналізуючи сутність поняття «корупції» та сферу суспільних відносин, в якій існує корупційна діяльність, вважаємо що корупційними злочинами є злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (Розділ XVII КК України). До них відносяться: ст. 364 «Зловживання владою або службовим становищем»; ст. 364-1 «Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної»; ст. 365 «Перевищення влади або службових повноважень»; ст. 365-2 «Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги»; ст. 366 «Службове підроблення»; ст. 367 «Службова недбалість»; ст. 368 «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою»; ст. 368-2 «Незаконне збагачення»; ст. 368-3 «Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми»; ст. 368-4 «Підкуп особи, яка надає публічні послуги»; ст. 369 «Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі»; «Зловживання впливом»; ст. 370 «Провокація підкупу».

Проаналізувавши ці склади злочинів можна констатувати, що їх переважна більшість співвідноситься з корупцією, як частина та ціле (зокрема це стосується незаконного збагачення, одержання неправомірної вигоди, тощо).

Бабаніна В.В., к.ю.н., доцент кафедри кримінального права НАВС

НЕОБХІДНІСТЬ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЙНОГО ПОЄДНАННЯ ПРИНЦИПІВ СТАБІЛЬНОСТІ ТА ДИНАМІЗМУ

Намагання привести вітчизняне кримінальне законодавство у відповідність до європейських та міжнародних стандартів, часто призводить до надмірної динамічності його розвитку. Тому,